

Discussie 4

J. VERISSIMO SERRAO feliciteert de spreker voor zijn interessante uiteenzetting en stelt i.v.m. de uitwijking van Portugezen uit Antwerpen naar Amsterdam de vraag of er ook gegevens zijn over diamanthandel door de Portugese "nieuwe christenen" (bekeerde joden) in Amsterdam in de overgang van de 16de naar de 17de eeuw. K. Degryse antwoordt dat de diamanthandel nog belangrijk was in Antwerpen in de eerste helft van de 17de eeuw, waarna een verschuiving optrad naar Amsterdam die ongetwijfeld ook gepaard ging met emigratie van Portugezen daarheen.

Op de vraag van J. VERISSIMO SERRAO waarin de in Antwerpen achtergebleven Portugezen dan nog handel dreven, geeft K. Degryse specerijen, suiker, tapijten en nog diamanten op. Vervolgens wijst Serrão op de door de Hamburgse professor Kellenbenz gepubliceerde documenten waaruit blijkt dat men in de Duitse Hanzesteden aan de Baltische zee brazielhout voor woningbouw importeerde, dat bij voorkeur in Antwerpen werd overgeladen. Daar heeft Degryse geen inlichtingen over.

J. EVERAERT is het eens met K. Degryse over het feit dat de diamantsector lange tijd belangrijk bleef in Antwerpen. Die handel was er trouwens op gang gebracht door de Portugese Marranen in samenwerking met Vlaamse firma's in Lissabon. Er waren twee aanvoerroutes vanuit het Oosten te onderscheiden: een via de Middellandse zee over Venetië, waar Vlaamse handelaars voor verder transport over land naar Antwerpen zorgden, en ten tweede de zeeroute via Lissabon. Tot het einde van de 17de eeuw bleven in Antwerpen belangrijke firma's in de diamanthandel bedrijvig, meestal gelieerd met de kunsthandel. Daarna werden Braziliaanse edelstenen geïmporteerd en ging de handel over naar Amsterdam en Londen.

J. VERISSIMO SERRAO wijst meer specifiek op een gepubliceerde brief uit 1604 waaruit de uitwijking blijkt van joden uit Antwerpen naar Amsterdam om er in veilige omstandigheden in diamant te handelen. Hij vindt het wenselijk dat dergelijke losse gegevens in Vlaanderen verder nagetrokken worden.

Volgens E. VAN VEEN bestaan er lijsten van scheepsloadingen die uit Portugees India afkomstig waren. Deze bestonden in hoofdzaak uit specerijen, stoffen en diamanten: de specerijen waren het belangrijkste in volume, de diamanten in waarde. De diamanten werden naar Antwerpen gebracht voor bewerking.

G. ASAERT deelt als aanvullende informatie mee dat hij gegevens heeft over de Antwerpse schepen die in 1550-1570 naar Lissabon e.a. Portugese havens (bv. Porto) voeren, maar hij heeft zelf geen onderzoek gedaan naar de vervoerde waren.